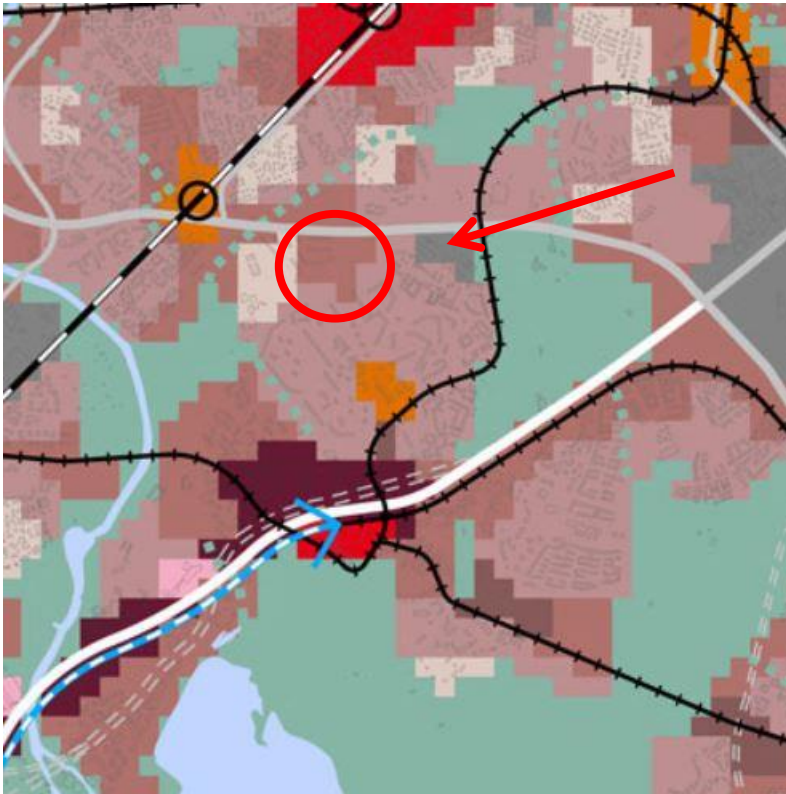

Pihlajamäki-seura ry:n lausunto Helsingin yleiskaavan luonnoksesta

Aarnikanmäen alue ja pohjoinen lehtometsä Pihlajamäessä on säilytettävä rakentamattomana

Pihlajamäki-seura antaa lausunnon Helsingin 2050 yleiskaavasta siltä osin, kun se koskee Pihlajamäessä sijaitsevaa Aarnikanmäen aluetta lähiympäristöineen. Alue on Pihlajamäen pohjoisosassa ja sisältää yli 40 metriä merenpinnasta kohoavan kallioalueen ja Kehä I:een rajautuvan lehtometsän. Yleiskaavan luonnoksessa alue on varattu asuinrakentamiselle.

Sekä Aarnikanmäki että sen pohjoispuolella oleva lehtometsä on säilytettävä rakentamattomina. Alue on sekä luonto- että historiallisilta arvoiltaan poikkeuksellisen arvokas. Lisäksi se on erittäin tärkeä paikallinen virkistys- ja viherreitti.

Pihlajamäki-seuran perustelut 1–7:

1. Kaavaluonnoksessa asuinrakentamiseen kaavailtu alue on pääosin asemakaavalla suojeltua rakennustaiteellisesti ja maisema-arvoiltaan arvokasta 1960-luvulla rakennettua Pihlajamäkeä. Alue on hyväksytty kansainvälisen modernin arkkitehtuurin tutkimus- ja suojelujärjestö DOCOMOMO:n merkkikohteiden listalle. Pihlajamäki sisältyy myös museoviraston valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden RKY-1993 tietokantaan ja myös saman luettelon uudistettuun versioon vuonna 2009. Pihlajamäen suojelukaava (hyväksytty

kaupunginvaltuustossa 26.9.2007, saanut lainvoiman 2010) on vahvasti myös tätä aluetta säilyttävä.

Pihlajamäen suojelukaavan perusteluissa todetaan mm. seuraavaa:

Lähivirkistysalueet (VL/s)

Alueen lähivirkistysalueista merkittävin on alueen pohjoisosassa sijaitseva korkea mäki, jossa sijaitsevat mm. maalinnoituslaitteet sekä yksi Suomen suurimpia hiidenkirnuja. Suurin osa lähivirkistysalueista muodostuu alueen rinnemetsistä sekä alueen pohjoisosassa sijaitsevasta laajahkosta kalliometsäalueesta. Nykyisen tontin 38015/2 eteläosa on muutettu lähivirkistysalueeksi asuntoyhtiön toivomuksesta.

Alueen lähivirkistysalueet on suojeltu asemakaavahistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävän aluekokonaisuuden osana. Lisäksi on tarkentavia suojelumääräyksiä alueiden kehittämisestä ja hoidosta maisemaselvityksen miljöötyyppi- ja typologia- luokitteluun perustuen:

s-1 Kaupunkikuvan ja suurmaiseman kannalta tärkeä rinnemetsä/ kalliorinne/ näkymäala, jota on hoidettava ja kehitettävä siten, että rinnemetsät/kalliorinteet säilyvät monipuolisina, moni-ilmeisinä ja elinvoimaisina luonnonympäristöinä. Alueille on laadittava luonnonhoitosuunnitelmaa tarkentava metsämaiseman kehittämissuunnitelma. Erityistavoitteena on lisätä männyn määrää alueella.

s-2

Kaupunkikuvallisesti/maisemallisesti tärkeä metsäinen suojavyöhyke/taustametsä, jota on hoidettava ja kehitettävä siten, että metsä säilyttää monipuolisen ja moni-ilmeisen luonteensa.

s-3

Suojeltava kalliometsä/avokalliorinne.

2. Rakentamiselle kaavailtu alue Aarnikanmäen laelta Kehä I:n suuntaan on Pihlajamäen vuoden 2013 alue- ja luonnonhoitosuunnitelmassa määritelty arvometsäksi. Koko metsäalueella on lehtomaannos. Sen alaosassa Kehä I:n vieressä on luonnontilainen suursaniaislehto, jonka läpi kulkeva puro saa vetensä ylärinteen lähteistä.

Purolehto on merkitty METSO-inventoinnissa (Helsingin metsien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävien kohteiden inventointi) lehtoalueeksi, joka on linnustollisesti arvokasta ja jossa kasvaa myös jaloja lehtipuita.

HELSINGIN METSIEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA

MERKITTÄVIEN KOHTEIDEN INVENTOINTI (METSO-toimintaohjelmakohteet)

1 KOHTEEN PERUSTIEDOT

Kohteen nimi: Pihlajamäen pohjoismetsä

Kohteen tunnus: M65

Kohteen sijaintialue (rakennusviraston aluesuunnittelualue): Pihlajamäki

Kohteen Metsäsuunnitelman aluenumero ja metsäsuunnitelmanumero: 154 / 212

Maastoinventoinnin ajankohta (pvm): 12.6.2013

2 METSO -KOHTEEN YLEISKUVAUS

Kohde sijaitsee Helsingin Pihlajamäessä, Kehä I:n eteläpuolella. Alue on kehittyvää nuorta lehtoaluetta, joka on linnustollisesti arvokasta.

3 PUUSTOTIEDOT

Puuston ikäjakauma

Ikä, vuotta	0-30	31-60	61-90	91-120	120+
Pinta-ala ha		2,5	0,5		0,4

Elävän puuston puulajisuhteet kohteella:

Kohteen puusto on rehevää lehtipuuvaltaista sekametsää. Puusto on osin erirakenteista ja nuoremman puuston seassa on jonkin verran vanhoja ylispuita. Myös jaloja lehtipuita kasvaa jonkin verran.

4 KOHTEEN LAJISTO

Kohteen lajisto on pääasiassa lehtolajistoa, inventoinnin yhteydessä havaittiin mm. kotkansiipi, mesiangervo, jänönsalaatti sekä monipuolinen lehtipuulajisto.

Kohteella on aiempien inventointien perusteella runsas sekametsän peruslinnusto; lisäksi kultarinta, satakieli, mustapääkerttu, sepelkyyhky ja sirittäjä, sekä suuria rastaskolonioita. METSO-kartoituksen (2013) yhteydessä havaittiin mustapääkerttu, kultarinta ja sirittäjä.

Metsärinteen yläosassa on luontaisesti syntyneitä jalopuuvaltaisia metsikköjä, jotka arvioitiin luonnonsuojelulain mukaisesti suojelluiksi. Alueella on runsaasti vaahteraa, eri-ikäisiä tammia, suomen pihlajaa ja yksittäisiä jalavia, jotka ovat luonnonsuojelulain mukaan suojeltuja. Siellä on nähty myös mäyriä. Metsäalue on myös Luonnonsuojeluliiton listassa mukana mahdollisena suojelukohteena.

Koillis-Helsinki 7.7.2014

Luonnonsuojelujärjestöt ovat keränneet tietoja Helsingin alueen suojelullisesti arvokkaista metsäalueista. Helsingin oloissa laajoja yli 20 hehtaarin metsäisiä virkistys- ja luontoalueita löytyy Tattarisuolta, Suutarilasta ja Pihlajamäestä. Pieniä metsäalueita on runsaasti Viikissä.

Viiden luontojärjestön tekemä tiedonkeruu on valmistunut ja aineistot sekä niihin liittyvä aloite on toimitettu Helsingin kaupungille sekä valtuutetuille.

Kaupungille jätettyyn aloitteeseen sisältyy joukko kaupungin eri virastoille esitettäviä suojelun ja turvaamistoimenpiteitä.

Luontojärjestöt esittävät, että sekä arvometsät että laajemmat luonto- ja virkistysalueet turvataan säilyttävillä ja suojelevilla kaavamerkinnöillä Helsingin uudessa yleiskaavassa. Näitä alueita hoidettaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota luonnon monimuotoisuuden säilymiseen ja sen kehittymisen tukemiseen.

Aloitteessa ovat mukana Helsingin luonnonsuojeluyhdistys, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Luonto-Liitto, Luonto-Liiton Uudenmaan piiri sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri.

3. Lehtometsä on erittäin keskeinen virkistysalue ja suosittu viherreitti. Se yhdistää toisiinsa koulujen alueen (ala-aste, yläaste ja lukio), nuorisopuiston, Pihlajamäen kaksi puolta ns. Saton ja Hakan alueet, vanhan ja uudemman rivitaloalueen sekä Malmin hautausmaan. Alueen kävelytiet seuraavat paljolti vanhojen tykki- ja kärrytenien uria.

4. Aarnikanmäen luoteisrinteessä ovat Suomen vanhimmat hiidenkirnut, jotka on suojeltu luonnonmuistomerkkeinä vuonna 1995. Nämä viimeistä edellisen jääkauden muovaamat suuret hiidenkirnut paljastuivat Rapakiventien kevyen liikenteen väylän rakentamisen yhteydessä 1993.

5. Aarnikanmäellä on suhteellisen hyvin säilynyt ja laaja kokonaisuus (kohde Pihlajamäki X:5) muinaismuistolain nojalla suojeltua ensimmäisen maailmansodan aikaista Helsingin maalinnoitusta. Mäellä sijaitsee muun muassa harvinainen yhdyshauta, jonka seinämät on betonoitu porrasmaisesti maaston muotoa noudattaen. Juoksuhaudat ulottuvat pidemmälle rinteeseen ja metsässä on suojelukaavaan merkitty tykkiteiden runsas verkosto. Aarnikanmäki ja lähimetsässä olevat juoksuhaudat on merkitty Museoviraston yleiskaavaa varten tekemään muinaismuistokarttaan numerolla 112, ja koko Aarnikanmäen alue on merkitty muinaismuistoalueeksi.

6. Aarnikanmäellä on rikas flora ja fauna. Rinteen maaperä koostuu yläosastaan hiekasta, joka luultavimmin on kulkeutunut sinne muualta linnoitustöiden yhteydessä, ja näin siellä kasvaa runsaasti mm. mäkitervakoita ja keltanoita. Hiekkapitoisen maaperän, aurinkoisuuden ja kukkien runsauden ansiosta rinne tarjoaa elinympäristön lukuisille myös harvinaisille hyönteislajeille, kuten hiekkamaassa pesiville mesipistiäisille (hyönteistutkija Juho Paukkunen). Näin siitä on syntynyt myös merkittävä hyönteisalue.

7. Kaavamuutosalueella on myös vilkkaasti käytössä oleva palstaviljelyalue, vaikka yleiskaavan suunnitteluohjeissa on pykälä, jonka mukaan palsta-alueita ei kartoiteta muuhun käyttöön.

Edellä esitetyn perusteella Pihlajamäki-seura katsoo, että yleiskaavan luonnosta tulee tältä osin muuttaa ja säilyttää alue rakentamattomana. Pihlajamäki-seura esittää, että alueen luontoarvoja päinvastoin edelleen korostetaan, ja linnoituslaitteita ja muita muinaisjäänteitä hoidetaan.

Pihlajamäki-seura ymmärtää Helsingin täydennysrakentamistarpeen, mutta edellä esitetyt faktat huomioon ottaen Aarnikanmäki ja sen pohjoispuolella oleva lehtometsä ovat liian arvokkaita asuinrakentamiseen.

Lisäksi seura esittää, että suojelukaava-alue näkyy yleiskaavassa ja että myös suojelukaavan ulkopuolella oleva arvokas Porraskallion viheralue Pihlajamäessä merkitään selvästi viheralueeksi